

Vörös István

Harc az egyetemért

„A cégtáblákat, cégéreket leszerelő és más utcákba elhurcoló, csínytevő diákok 1451-ben egy tekintélyes özvegyasszony, Bruyères-né háza elől kiástak egy nevezetes mérföldkövet, melyet tréfásan régóta »pet-au-diable«-nak [ördögfingnak] neveztek. A követ elcipelték és ünnepélyesen fölállították a diáknegyedben. Az asszony panaszt tett, és visszakövetelte a követ. A város rendőrkapitánya, Robert d'Estouteville [...] igazságot akart szolgáltatni, a diákoktól elkobozta követ, s a Királyi Palota udvarában helyezte biztonságba.”
[Szegi Pál]

12. ÉNEK

IGAZSÁGOSZTÓ RÉMÜLETBEN

1

A rendőrök hadserege
váratlanul, hogy visszalopja
az ördögforma nagy követ,
összeállt dühös csapatokba,
indulnak, ha a király mondja.
Ami itt készül, örület,
de ez is csak a király gondja.
Végén a nép közé lövet?

2

Új katonák is a seregben,
pár újoncnak patája van,
igazságosztó rémületben
törnek a jóra annyian!
A jobbszárny előre rohan,
angyal repül az égen át,
harc az egyetemkapuban.
Csak lökdösődés a világ.

3

A többség azt se tudja, mit,
és senki se tudja, miért,
ha a parancs megrészegít,
a meszely bor hozzá elég.
Lehet akármilyen semmiség,
most már a tekintély a tétje,
nem állítja meg szentbeszéd,
vad munkakedv száll a pribékre.

4

A feladat is egyszerű,
a mázsás követ megtalálni,
az ismert, ördögszél nevűt,
arcot formál, bár durva gránit.
A hatalom ilyesmit áhít.
Nem volna mindegy az egész?
A rendőrfőnök bár aláírt
ilyen parancsot, tévedés,

5

ez biztos tévedés lehet csak,
ez a hely nem ránk tartozik,
kár plusz bort adni a csapatnak.
Hogy bunkók vagyunk, azt hiszik.
Néhányan tényleg élvezik,
hogy végre újra van egy kis hecc,
az erőszak fontos nekik,
mert a tenyerük folyton viszket.

6

Ott hányódik az ócska gránit,
nem bunyó kell itt, csak erő.
Kussban lopni, nem kiabálni,
talyigára kerül a kő.
Ördögöt állítunk elő
az egyetemi rabságából.
Egy részeg hordánkba belő,
aztán megijed önmagától.

7

De nem történik semmi baj,
az államot a törvény védi.
Itt végeztünk elég hamar,
a kocsmában fogjuk mesélni,
hogy hova lett az ördög régi
képmása. Hát a palotába!
A király így tudja elérni,
hogy rút pofáját mindig lássa.

8

Mert angyalarcot ad a templom!
Meg a szép udvarhölgyek is,
a jó nem fékezhet a tempón,
a testük bárki élvezi,
megmarad némi éteri
a szűzies nyögdecselésben,
nem mond senki nemet neki,
de a sikere mégse érdem.

9

Erre szolgál a megkísértés,
és mi csak a királyt szolgáljuk,
az ördöggel már megbeszélték,
hogyan osztják ketté a nyájuk.
Önhittség ad lovat alájuk,
de nekünk hinni nem szabad,
a parancsokat mind kívárvuk,
nem alkotunk szabályokat.

10

Az elkobzott kő a királyhoz,
a palotájába kerül,
ott ördögzökdi, ott kiáltoz
szolgájaként, idétlenül.
A törvény így idétlenül,
de mindörökre megváltoztat
mindent a palota körül,
már sejtjük, mennyi újat hozhat.

11

A hátsó udvarba vigyétek,
parancsol a palotagondnok,
a súlya egyre jobban éget,
a hatalom titkán szorongok,
ha tudod, abból vannak gondok,
ha nem, akkor csak buta vagy,
az emberek ezért bolondok,
biztonságból kihagy az agy.

12

Túl bolond világ ez, miben
egyesével mindenki józan.
A törvényekről azt hiszem,
elég volna pár árva szólam,
ami fontosat mond valóban,
nem hagyománnyá szépült önkény,
ha az igazság búcsuzóban
lemond önmagáról önként.

13

De nem okoskodom tovább,
viszem a hírt a sértett nőnek,
az oldalunkra visszaszállt
a kő. Az igazság is győzhet.
A palotakertben meggyőződhet:
az Ördögfing újra szabad,
ahogy kaptuk, egyetlen tömbnek
mutatja a szabályokat.

14

Mert ebben volt útmutató:
az Istentől mért távolságot,
mi máshol fel se fogható,
egy lendületből ott meglátod.
De nem mindig az a barátod,
ki búbjájoskodik veled,
a hízélgés elrejtett átok,
tönkreteszi az életed!

15

„Még szemem elé mer kerülni?
Nem tartotta ígétét!”
„Az ördög igazsága földi,
az enyémben ott van az ég!
Nem állított meg a szemét,
veszélyes és huligán banda,
nem kérem ezért a kezét,
viszont pár aranyat adhatna.”

16

„Adtam korábban, nem emlékszik?
De hálából magával alszom,
hogya előtte felkészít,
mit kell elhinnem, mit akarnom,
persze, ha majd ott lesz a sarkon
a kő, ahogy azt megbeszéltük.
Az ígétet én megtartom,
mint kopasz ember törött fésűt.”

17

De nem folytatták szócsatájuk,
betoppant a kőfaragó.
„Leszállítottam az árut,
már ott is áll, hová való.
De úgy érzem, hogy áruló
lettem a diákokkal szemben,
a lelkiismeret: adó,
mit magamból kell megfizetnem.”

18

A ház előtt valóban ott volt
egy kővé vált ördögszekér,
beárnyékolta az oszlopsort,
amely a Szajnáig elér.
Ez az árnyék mindent megér,
az egykori utca nem látszott,
a sok új háztól, mi összeér,
s elfedi a régi világot.

Most minden titok látható lett,
 hogy több a jelennél a múlt,
 hogy mi a jótett, mi a gáztett,
 s hogy megérteni bonyolult.
 A kő bírónak bizonyult,
 s mindkét férfi csontváznak látszott,
 egy elfutott, egy elvonult.
 A megbízónó kacarászott.

BALLADA A ZSÁKUTCÁKRÓL

A zsákutcákat miért járjuk
 rendszeresen, mondd meg, miért?
 A józan eszünk eldobáltuk
 a semmiért, a semmiért.
 Ha az alagútból kiért
 az ország, minek fordult vissza?
 Előre kell menj a hitért –
 az igazat senki se tudja.

A kérdések összezavarnak,
 a válaszokat nem hiszem.
 Néha fejjel megyek a falnak,
 bár kemény, mégis átviszem.
 Megnyílt a tévedésüzem,
 a szlogenjét mindenki fújja,
 persze én akkor se hiszem,
 az igazat senki se tudja.

Vagy ha tudja, nem keresi
 a módot rá, hogy kihirdesse –
 esetleg föl se ismeri,
 és úgy néz, mint egy pestisesre,
 az egyetlen igaz lélekre,
 a jó helyekről meg kitúrja,
 bár nem örökre, de évekre:
 az igazat senki se tudja.

Ajánlás

Ajánlom, fontold meg nagyon,
 mi is a jövő legjobb útja,

aztán ne döntsél, angyalom!
Az igazat senki se tudja.

BALLADA A KÉTSÉGEKRŐL

A biztos jövő unalom,
az élet házárdjáték inkább!
Csörtess a járatlan úton,
alig hiszem, hogy azt megunnád.
És nem izgalmas a valóság,
mindig a tényekkel van gondja,
hidegen hagy az, amit más lát –
az igazat senki se unja.

A válaszok összezavarnak,
a kérdésekre nem figyeltem.
Néha füle is nő a falnak,
fekete az érdekes jellem.
A régi zászlót eltűzeltem,
nincsen fényes szél, ami fújja,
hazugság alszik a közelben,
az igazat senki se unja,

vagy ha unja, csak bölcsen hallgat,
és nem hiszi, hogy az igaz,
mit a nagyszájúak akarnak,
vagy a szerények vallanak.
Mindkettő unalmas csapat,
csapnivaló az a kultúra,
amit egymásról vallanak.
Az igazat senki se unja...

Ajánlás

Nem ajánlom, hogy ezt megértsd,
a butaság a tiszták útja,
a valóságra is ellenérv!
Az igazat senki se unja?